

Ek Ders

Ödemelerinde

Görülen Uygulama Hataları

Hazırlayan :

Sayıştay Uzman Denetçisi

Ramazan SELEK

Genel Olarak Üniversitelerde Ek Ders Ödemelerinde Görülen Uygulama Hataları

A) Akademik Personele İzinli, Raporlu veya Geçici Görevliyken Ek Ders Ücretlerinin Ödenmesi

Öğretim elemanlarının geçici görev, sevk, rapor, izin ve benzeri nedenlerle ders verme görevlerini fiilen yerine getirememeleri durumunda dahi, bazı öğretim elemanlarına hatalı olarak ek ders ücreti ödenmeye devam edilmektedir.

İzin süreçlerinin sonradan sisteme dahil edilmesi yukarıda belirtilen hataların ortaya çıkmasında en büyük etken olarak görülmektedir.

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun ek ders ücreti başlıklı 11'inci maddesi değişik 1'inci fıkrasında; ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla ek ders ücreti ödeneceği vurgulanmıştır.

Diğer taraftan, 2914 sayılı Kanunu'nun 11'inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Yürütme Kurulunca yürürlüğe konulan Ders Yükü Tespitinde Uyulacak Esasların 2'nci maddesinde, haftalık ders yükünün hesabında bilfiil, bizzat bulunmak ve yapmak şartının esas alınacağı belirtilmiştir.

Görüldüğü üzere, ek ders ücreti; mecburi ders yükü dışında, haftalık ders programında yer alan ders ve diğer faaliyetler için ders vermekle görevli öğretim elemanı tarafından bizzat ve fiilen yerine getirilmesi durumunda yapılan bir ödemedir.

Bu meyanda, öğretim elemanları; geçici görev, sevk, rapor, izin ve benzeri nedenlerle haftalık ders programlarında belirtilen gün, saat ve yerde ders verme görevlerini yerine getirememeleri durumunda, anılan mazeretlerinin bitiminden sonra söz konusu dersleri verebilirler. Bir başka ifadeyle telafi edebilirler. Bu halde, öğretim elemanlarına; ders programlarının tespitinde takip edilen prosedüre göre Yönetim Kurulunca haftalık ders programında yapılacak değişiklik neticesinde belirlenen tarihte bizzat ve fiilen verecekleri dersler için 2914 sayılı Kanunu'nun 11'inci maddesi hükümleri dikkate alınarak ve dersin verildiği haftanın normal ders yükü doldurulduktan sonra ödenebilecek azami sınırlar içerisinde kalınmak kaydıyla ek ders ücreti ödenmesinin mümkün bulunduğu değerlendirilmiştir.

B) Bazı Üniversitelerde Ek Ders Hesabında, Bitirme Ödevi ve Benzeri Faaliyetler İçin Farklı Ek Ders Saatlerinin Belirlenmesi

Bazı üniversitelerde bitirme projesi, diploma projesi, proje, staj raporu vb. eğitim-öğretim faaliyetleri için ek ders saati hesabında yasal sınıra uyulmamaktadır.

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun “Ek Ders Ücreti” başlıklı 11’inci maddesinin 2’nci fıkrası uyarınca, Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen “Ders Yüğü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esasların” 2/b-2 inci maddesinde aynen:

“Bitirme ödevi, bitirme projesi, diploma projesi, proje ve staj raporu değerlendirme ve benzeri eğitim, öğretim faaliyetlerini yöneten öğretim elemanları, öğrenci sayısına bakılmaksızın toplam 2 saat/hafta uygulamalı ders yükü yüklenmiş sayılır.” denilmektedir.

Bu hükme göre; bitirme projesi, diploma projesi, proje, staj raporu değerlendirme ve benzeri eğitim, öğretim faaliyetleri, teorik dersler dışındaki diğer faaliyetler olarak kabul edilmekte ve bu faaliyetleri yürüten öğretim elemanlarının ders yükleri öğrenci sayısına bakılmaksızın haftada 2 saat ile sınırlandırılmaktadır. Ancak bu sınırlamanın normal öğretim ve ikinci öğretim yapılması halinde nasıl uygulanacağı, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının 12.12.2014 tarih ve 75850160-101.99/7305 sayılı yazısında açıklamıştır: *“Ders Yüğü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esasların 2. maddesinin b/2 bendinde yer alan hususlar dikkat alınarak, birinci ve ikinci öğretim programlarının bir arada yürütülmesi durumunda 2 saat, ayrı ayrı yürütülmesi halinde 2’şer saat (4 saat) olarak hesaplanması gerektiği”* belirtilmiştir.

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının anılan görüşüne göre teorik dersler dışındaki diğer faaliyetlerden olan bitirme projeleri vb. eğitim-öğretim faaliyetleri için birinci Öğretimde haftada 2 saat ve ikinci öğretimde haftada 2 saat olmak üzere haftalık 4 saate kadar diğer faaliyetler kapsamında ek ders ödemesi yapılabileceği düşünülmektedir.

C) Akademik Personele İzinli, Raporlu veya Geçici Görevliyken Teorik Ders Kapsamındaki Uzmanlık Alan Dersi ile Danışmanlıklar İçin Ek Ders Ücretlerinin Ödenmesi

Yazımızın (A) bendinde ilgili mevzuat ve açıklamalarda belirtildiği üzere; ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla ek ders ücreti ödenecektir. Fiilen yapılmayan ders ve faaliyetler için ek ders ücretinin ödenmemesi gerekir.

D) Öğretim Elemanı Olmayan Diğer Kamu Personeline Öğretim Elemanı Gösterge Rakamı Üzerinden Ek Ders Ücreti Ödenmesi

Genel olarak Üniversitelerde; öğretim elemanı bulunmaması nedeniyle öğretmenlere veya diğer memurlara verilen ek ders görevi sonucu ödenen ek ders ücretinin, öğretim görevlileri için öngörülen gösterge rakamı üzerinden hesaplandığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Ders görevi" başlıklı 89'uncu maddesinde aynen:

"Madde 89 – (Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Aynen kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dahil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir.

Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit olunur."

Denilmektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Ders ve konferans ücretleri" başlıklı 176'ncı maddesinde ise aynen:

"Bu Kanunun 89'uncu maddesine göre kendilerine ders görevi verilenlere, ders saati başına gündüz öğretimi için 140, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatillerinde, cumartesi ve pazar günleri ile saat 18.00'den sonra başlayan öğretim faaliyetleri için 150 gösterge rakamının bu Kanuna göre belirlenen aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden ek ders ücreti ödenir.

..."

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda yer alan hükümlere göre yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanı bulunmaması halinde diğer kamu personeline, 657 Sayılı Devlet memurları Kanunu'nun 89'uncu maddesi gereğince ücret ile ek ders görevi verilebilecektir. Bu durumda ücret ile ek ders görevi verilenlere ise ek ders ücretinin aynı Kanunu'nun 176'ncı maddesinde belirlenen tutarlar üzerinden ödenmesi gerektiği konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. Üniversitece 2547 Sayılı Kanun'unun 31'inci maddeye göre görevlendirme yapılması

neticeyi deęiřtirmeyecektir.

Sonuç olarak; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89' uncu maddesine göre kendilerine ders görevi verilen kamu personeline aynı Kanunu'nun 176'ncı maddesinde öngörülen ek ders ücreti ödenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

E) Yarıyıl ve Yılsonu Final Snavı Dönemlerinde Enstitülerde Ders Yüğü Aranmaksızın Ek Ders Ücreti Ödenmesi

Enstitülerde yarıyıl ve final sınavı dönemlerinde zorunlu ders yüğü düşölmeden uzmanlık alan derslerine ilişkin ek ders ücretleri ve danışmanlık ücretlerinin ödenmesine devam edilmektedir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Çalışma Esasları" başlıklı 36'ncı maddesinde: "...Öğretim üyesi, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın ve ihtiyaç bulunması halinde görevli olduğu yükseköğretim kurumunda haftada asgari on saat ders vermekle yükümlüdür..." denilmektedir.

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun ek ders ücreti başlıklı 11'inci maddesinde: "2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 36'ncı maddesine göre haftalık okutulması mecburi ders yüğü saati dışında, kısmi statüde bulunanlar dahil öğretim elamanlarına görev unvanlarına göre Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen mecburi ve isteğe bağlı dersler ve diğer faaliyetler için bu ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla en çok yirmi saate kadar, ikinci öğretimde ise en çok on saate kadar ek ders ücreti ödenir..._Yaz ve yarıyıl tatillerinde yapılan öğretim için verilecek ek ders ücretinin hesabında ders yüğü dikkate alınmaz" denilmektedir.

Yukarıda yer verilen madde hükümleri çerçevesince, bir öğretim üyesine ek ders ücreti ödenebilmesi için öncelikle bu öğretim elemanın haftalık mecburi (maaş karşılığı) okutması gereken ders (10 saat), öğretim görevlisinin ise (12 saat) derse girmesi, bu ders yükünü tamamladıktan sonra yapmış olduğu her bir derse karşılık ek ders ücreti ödemesi yasada belirlenen sınırlar dahilinde yapılması gerekir. Yine akademik takvim nedeniyle eğitim-öğretime ara verilen yarıyıl ve yaz tatili dönemlerinde yapılan derslerde fiilen görev alan öğretim elemanlarına tatil olarak belirlenen bu dönemlerin başladığı tarihten itibaren haftalık zorunlu ders yüğü zorunluluğu aranmaksızın yapılan her bir ders için ek ders ücreti ödemesi yapılması gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak yarıyıl ve yılsonu sınav dönemleri tamamlanmadan akademik takvimin bittiği kabul edilemez.

Hazırlayan : Sayıştay Uzman Denetçisi / Ramazan SELEK

www.uzmanmutemet.com

Enstitülerde yarıyıl ve yılsonu sınav dönemlerinde uzmanlık alan derslerinin ve danışmanlık ücretlerinin ödenmesine devam edilmektedir. Sınavlar eğitim ve öğretimin devamı niteliğindedir. Eğitim ve öğretimden ayrı düşünülemez.

Bu meyanda yarıyıl ve final sınav dönemleri eğitimin bir parçasıdır. Eğitim döneminden soyutlanamaz. Bu dönemlerde zorunlu ders yükü düşüldükten sonra kalan ek görevler için 1. Öğretimde 20, 2. Öğretimde 10 saate kadar ek ders ücreti ödenebilecektir.

Yarıyıl ve final sınav dönemlerinin eğitimin bir parçası olması nedeniyle bu dönemlerde de enstitülerde zorunlu ders yükünün aranması gerektiği değerlendirilmiştir.